

TE-palvelut 2024

Kuntaliiton infotilaisuus

**TE-palvelut 2024 -uudistus:
TE-Palvelut 2024 – uudistus
kuntapäättäjäille**

keskiviikkona 19.4.2023 klo 9–10

Ohjelma

- Tilaisuuden avaus, **Erja Lindberg**, Kuntaliitto
- TE-uudistus pähkinänkuoressa, **Mikko Kesä**, Kuntaliiton asiantuntijakumppani
- TE-uudistus raha-asiat, **Mikko Mehtonen**, Kuntaliitto
- Kuntapuheenvuoro, **Milla Bruneau**, Lahti
- Loppusanat
- Viestiseinän kysymyksiin vastaaminen

TE-palvelut 2024

TE-uudistus pähkinänkuoressa

Mikko Kesä

Kuntaliiton asiantuntijakumppani

TE2024 – Mitä uudistuksella tavoitellaan?

Lain tavoitteet

- Kasvattaa työllisyyttä edistämällä työn kysyntää ja tarjontaa valtion ja kuntien välisellä yhteistyöllä.
- Vahvistaa alueiden elinvoimaa ja kilpailukykyä asiakaslähtöisillä palveluilla hyödyntämällä kuntaekosysteemin mahdollisuuksia.
- Kannustaa kuntia huolehtimaan alueen työllisyydestä sekä järjestämään työttömille työnhakijoille mahdollisimman tehokkaita palveluita, jotka johtavat työllistymiseen.
- Uudistuksella tavoitellaan 7000-10000 henkilön työllisyysvaikutuksia.

KUNTIEN LISÄARVO UUDISTUKSESSA

Kuntaliiton ja kuntien ratkaisumallin mukaisesti

- Työllisyyttä voidaan kasvattaa **työn kysyntää ja tarjontaa lisäämällä.**
 - Kunnilla TE-palveluiden järjestäjänä on mahdollisuus edistää näitä molempia tavoitteita laaja-alaisesti.
- **Kokonaisvoimavarojen hyödyntäminen**
 - Kunnat luontevia yhteistyö- ja toimintaorganisaatioita työllisyyttä edistävien verkostojen ja ekosysteemien mahdollistajina alueillaan
- Kunnilla **taloudelliset kannusteet** työllisyyden, elinvoiman ja kilpailukyvyn edistämiseen, myös valtiotalous tehostetumpaa.
- Kunnilla on sekä yksin että yhdessä paras **kokonaisnäkemys** alueen kehittämiseksi
- **Lähipalveluiden, asiakaslähtöisyyden ja lähidemokratian toteutuminen**

Kuntiin siirtyvät palvelut

Tieto- neuvonta ja ohjauspalvelut | Työnvälitys

Henkilöasiakkaan palvelut

- Työnhakijan lakisääteinen palveluprosessi (POMA)
 - Palvelutarpeen arviointi, työnhakukeskustelut ja asiakassuunnitelmien laatiminen sekä palveluohjaus:
 - Ammatinvalinta- ja uraohjaus sekä asiantuntija-arviot.
 - Työ- ja koulutuskokeilu, työvoimakoulutus, omaehtoinen opiskelu, palkkatuki ja oppisopimus
 - Valmennuspalvelut
- Viranomaispäätökset ja -lausunnot
- Kulukorvaukset
- Monialaiset yhteispalvelut TYP ja ”nuorten TYP”
- Aktivointisuunnitelma
- Kotopalvelut
- Työkykykoordinaattorin palvelut
- Muutosturvapalvelut

Alkavan yrityksen palvelut

- Starttiraha
- Valmennus- ja koulutuspalvelut

Työnantaja- ja yrityspalvelut

- Työnantaja- ja yrityskäynnit
- Työpaikkailmoitukset (ml. EURES ja kolmansien maiden työnhaku)
- Ehdokashaku, esittely ja ehdokasasettelu
- Työtarjoukset
- Rekrytointitilaisuuudet ja kampanjat
- Yhteishankintakoulutukset
- Palkkatuki
- Työkokeilu (sopimukset)
- Työolosuhteiden järjestelytuki
- Vuorotteluvapaa
- Muutosturvapalvelut

Johtaminen ja kehittäminen | Hallinto- ja tukipalvelut | Digitaaliset palvelut

Valtion tehtäviä

- Kansallisten suuryritysten työnvälitys
- Äkillisten rakennemuutostilanteiden palvelut
- KV-rekrytointi (Work In Finland) ja EURES
- Työlupatehtävät
- TE-live
- TE-digi
- Oikeudellisen tuen palvelut
- Työttömyysturvatehtävät (vaativat asiantuntijalausunnot) ja valtakunnallinen työttömyysturvaneuvonta
- Palkkaturvatehtävät
- TE-Asiakaspalvelukeskus
- Onni- matalan kynnyksen mielen hyvinvoinnin palvelut nuorille
- Toimivien PK-yritysten kehittämispalvelut ja Business Finland -palvelut

KOTO24 uudistuksen erityistehtävät, mm.

Työikäisten ei työvoimaan kuuluvien palveluiden vahvistaminen | Yhteiskuntaorientaatiokoulutus | Monialaiset palvelut

Miten uudistus toteutetaan

JÄRJESTÄMISKRITEERIT

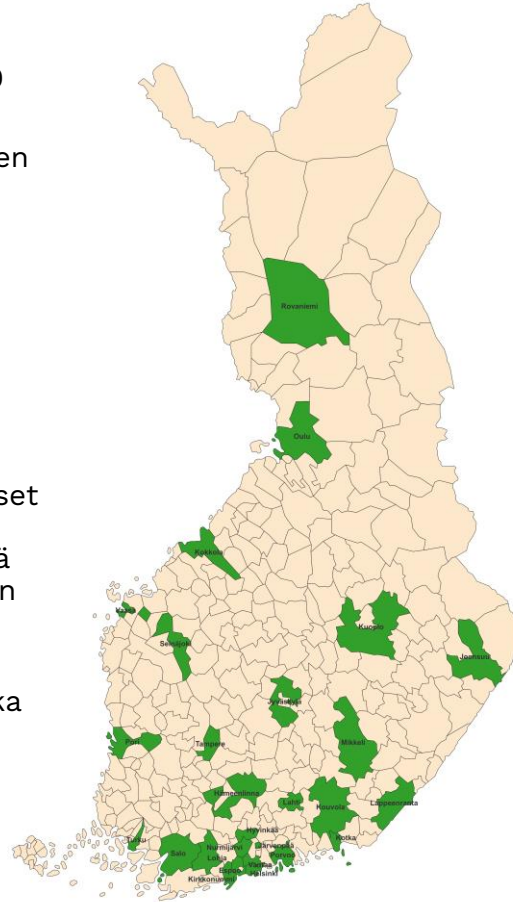
- Kunta, jonka työvoimamäärä ylittää 20.000, voi järjestää palvelut itse.
- **Muut kunnat perustavat yhteisen vähintään 20.000 työvoiman työllisyysalueen**
 - Maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäyntialueen kannalta toimiva alue: Asiointi, pendelöinti, julkinen liikenne, alueellinen tuntemus, osaamisen ja elinvoiman näkökulmasta, työllisyysalueella on keskuspaikkakunta
 - Kielelliset oikeudet ja riittävät resurssit (yhdenvertaisuus)

Poikkeusratkaisut järjestämiskriteereistä:

Saaristolaisuus, pitkät etäisyydet, kielelliset ja kulttuuriset oikeudet, alueelliset, palvelujen järjestämistä koskevat ratkaisut, palvelujen tarve, palvelujen kustannukset sekä muut palvelujen järjestämiseen liittyvät tekijät huomioon ottaen muusta erityisestä syystä perusteltua

- Edellyttää suunnitelmaa taloudellisesti riittävistä resursseista ja osaamisesta sekä palvelutasosta, joka ei poikkeuksen seurauksena heikkenisi.

Valtionneuvostolla viimesijainen päätöksenteko-oikeus mm. työllisyysalueiden muodostamiseen, rahoitukseen ja hallintomalliin liittyen

JÄRJESTÄMISVASTUU

- Kunnalla itsellään, muiden kuntien puolesta vastuukunnalla (yhteinen toimielin) tai kuntayhtymällä

PERUSTUU

- Elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden tarpeisiin ja muutosten ennakointiin
- Sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan asiakkaiden palvelutarpeisiin

KÄSITTÄÄ

- Järjestettävien palveluiden ja muiden toimenpiteiden yhdenvertainen saatavuus
- Tarpeen, määrän ja laadun määrittämisen
- Päätöksenteko tuottamistavasta ja tuottamisen valvonnasta
- **Työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttäminen**
 - *Toimivaltaa voidaan sopimuksella jakaa työllisyysalueen kunnille*

Muutokset rahoitusnäkökulmasta

- **Lakisääteisten TE-palveluiden rahoitus**

- Jokainen kunta saa rahoitusta TE-palveluiden järjestämisen. Rahoitus on 100% ja yleiskatteinen
- Järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä vastaa palveluiden kustannuksista
 - Työllisyysalueen muut kunnat vastaavat palveluidensa rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty
 - Kustannustenjaosta sovitaan perustettaessa toimitelin kuntayhtymä

- **Kannustinmalli:** Kuntien työttömyysturvavastuu laajenee nykyisestä noin 11 % => 20-22%

- Lisäkustannukset korvataan jokaiselle kunnalle täysimääräisesti muutoshetken kustannustason mukaisesti.
- Kunnille vastuu kaikista työttömyysetuudensaajista, nykyistä aikaisemmin ja kustannukset kasvavat 10%- 50 % nykyistä nopeammin. Vain etuustarpeen poistuminen (esimerkiksi työllistyminen) poistaa kunnan maksuvastuun.

- **Huom! Itsehallinnon nojalla rahoitettavat nk. yleiset työllisyys- ja elinkeinopalvelut**

- Kunnat tälläkin hetkellä panostavat lähes nykyisen valtion TE-rahoituksen verran omiin palveluihinsa. Nämä on tärkeä säilyttää ja yhteensovittaa tuleviin lakisääteisiin TE-palveluiden resursseihin. **Näillä resursseilla voidaan parantaa kunnan omaa palvelutasoa sekä edistää elinvoimaa ja työllisyyttä lakisääteisiä TE-palveluiden laaja-alaisemmin.**

Parasta ennen 30.10.2023

- **Sopimus työllisyysalueen perustamista / päätös itsenäisestä järjestämisestä**
 - vaatii valtuustopäätökset
 - Mm. päätöksenteko- ja äänivaltakysymykset sekä kustannustenjako
- **Suunnitelma työvoimapalveluiden järjestämisestä (TEM)**
 - edellyttäisi periaatepäätöksiä järjestämisratkaisusta/ yhteisestä työllisyysalueista viimeistään touko-kesäkuussa 2023
- Järjestämisratkaisu/ työllisyysaluepäätöksiä varten kunnissa ja alueilla on tehty / tekeillä selvityksiä ja neuvotteluja suuntautumisvaihtoehtoista ja työllisyysalueista.

TE-palvelut 2024

TE-uudistuksen talousvaikutukset

Mikko Mehtonen

TE-uudistus muuttaa kuntataloutta

1. Siirtyvät palvelut

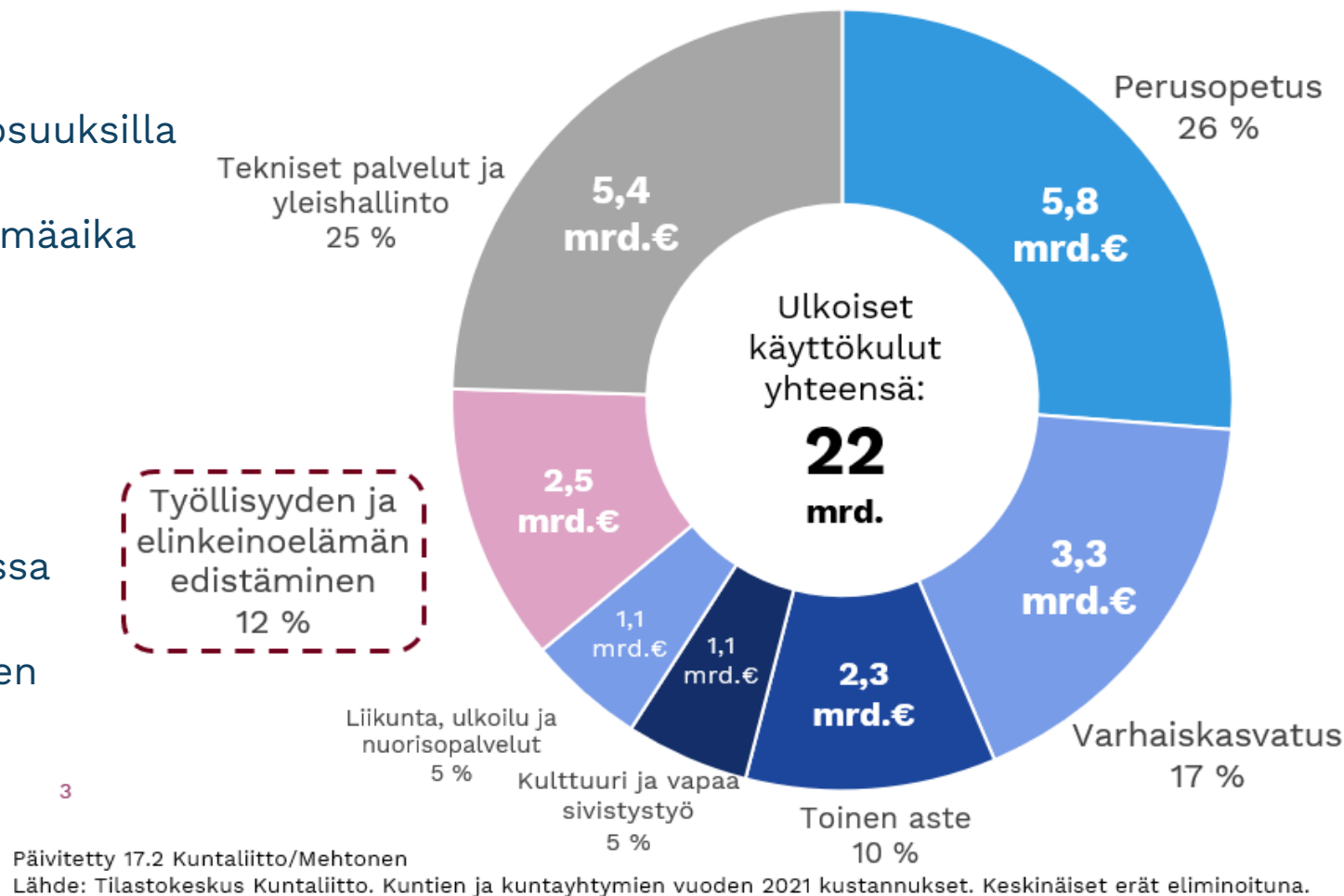
- Työvoima- ja yrityspalvelut rahoitetaan valtionosuuksilla
- Rahoitus tarkistetaan vuosittain
- Palveluiden rahoituksessa kahden vuoden siirtymäaika

660 miljoonaa

2. Työttömyysturvamenot

- Etuuskulut kompensoidaan valtionosuuksina
- Kompensaatio lasketaan poikkileikkaustilanteessa
- Sitä korotetaan vuosittain indeksillä¹⁾
- Kuntien etuuskulut muuttuisivat sekä työttömien määrän ETTÄ työttömyyden keston mukaan

Yhteensä n. 730 miljoonaa
(josta: lisäystä n. 260 miljoonaa)

1. Palvelut

Siirtyvät palvelut, henkilöstö ja niiden rahoitus

Mikko Mehtonen @MikkoMeh

TE-palveluiden rahoitus

Työikäinen väestö

Työttömien määrä

Vieraskielisyys

47
%

47
%

6
%

2. Etuuskulut

Kuntien vastuut etuuskuluista ja niiden kompensatio

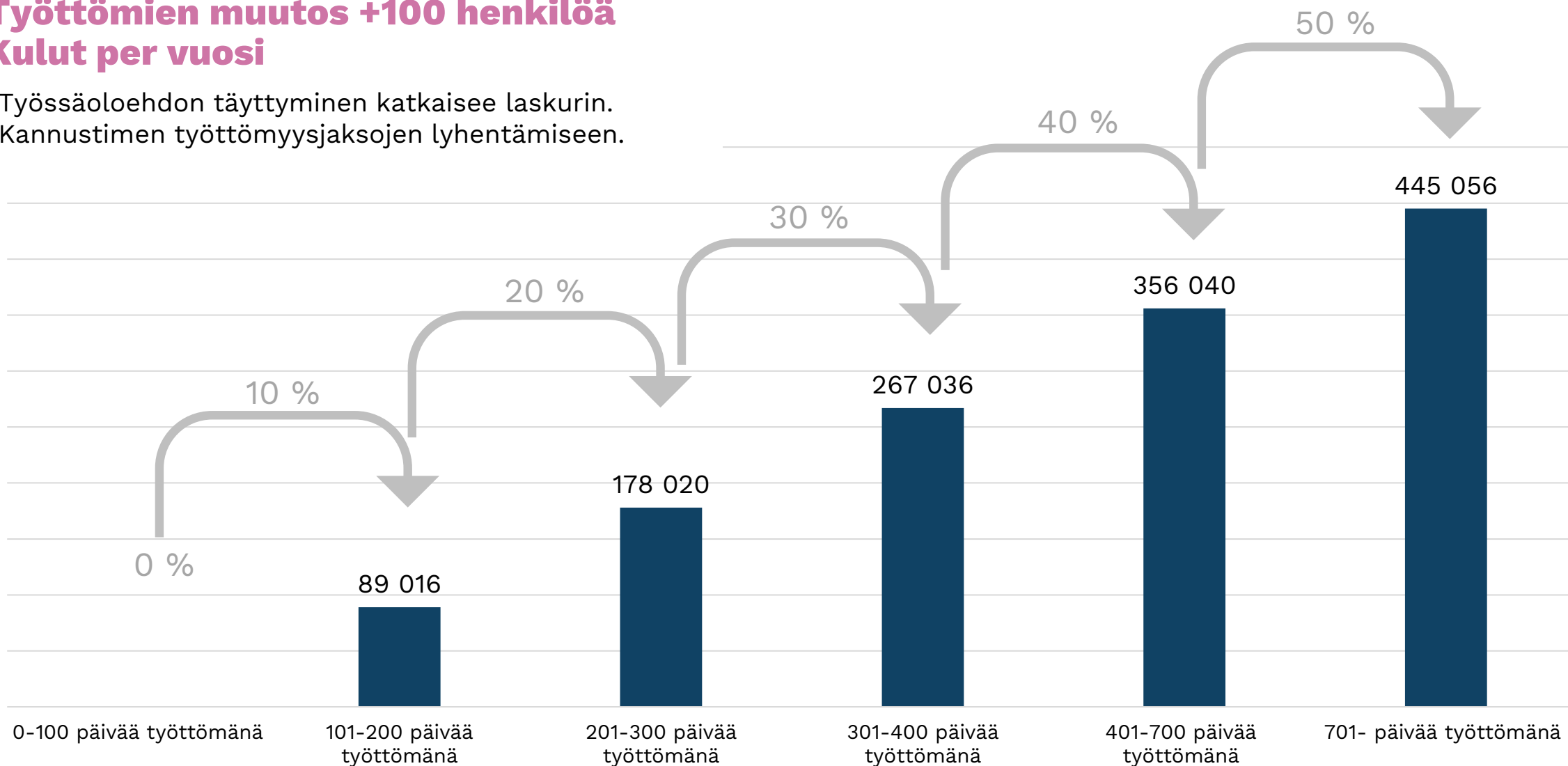
Mikko Mehtonen @MikkoMeh

TE25: Työttömyysturvakulujen kasvu

Työttömien muutos +100 henkilöä

Kulut per vuosi

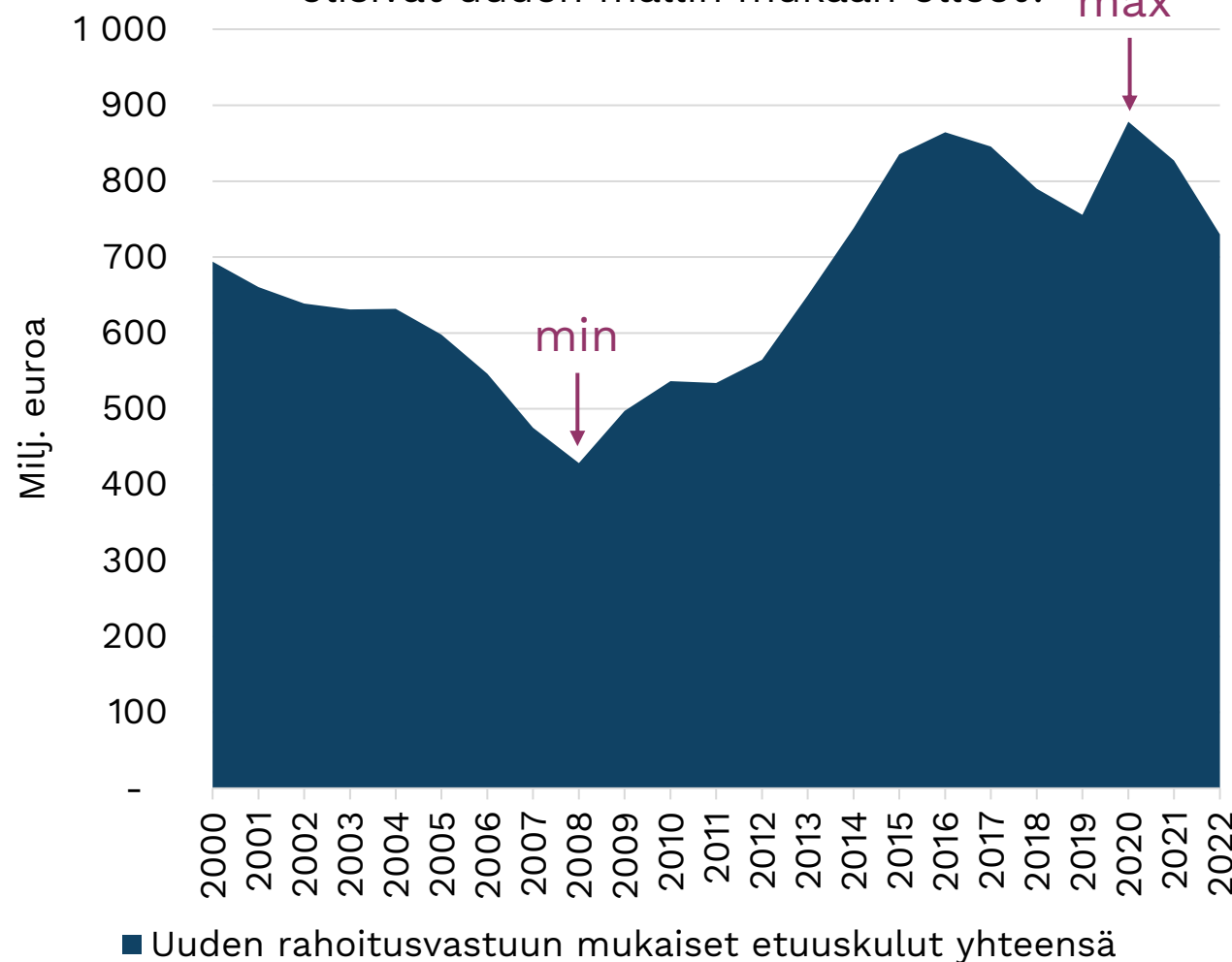
Työssäoloehdon täyttyminen katkaisee laskurin.
Kannustimen työttömyysjaksojen lyhentämiseen.

Uudistuksen vaikutus kuntien suhdanneherkkyyteen

- Kuntien etuuskulut kasvavat välittömästi työttömyyden lisääntyessä
- Historiaan peilattuna vastuu vaihtelisi 450 miljoonan (2008) ja vajaan 900 miljoonan (2020) välillä
 - Kuntien käyttökuluista tämä vastaisi noin 2-4 prosenttia
- Valtionosuuteen sisältyvä laajan työttömyyden kriteeri kompensoi **osan** lisäkuluista (viiveellä)
- Työttömyys vähentää verotuloja
 - Yksi työllinen maksaa keskimäärin 13 000 euroa veroja¹⁾ vuodessa
 - Tästä kunnallisveron¹⁾ osuus noin 7 200 euroa

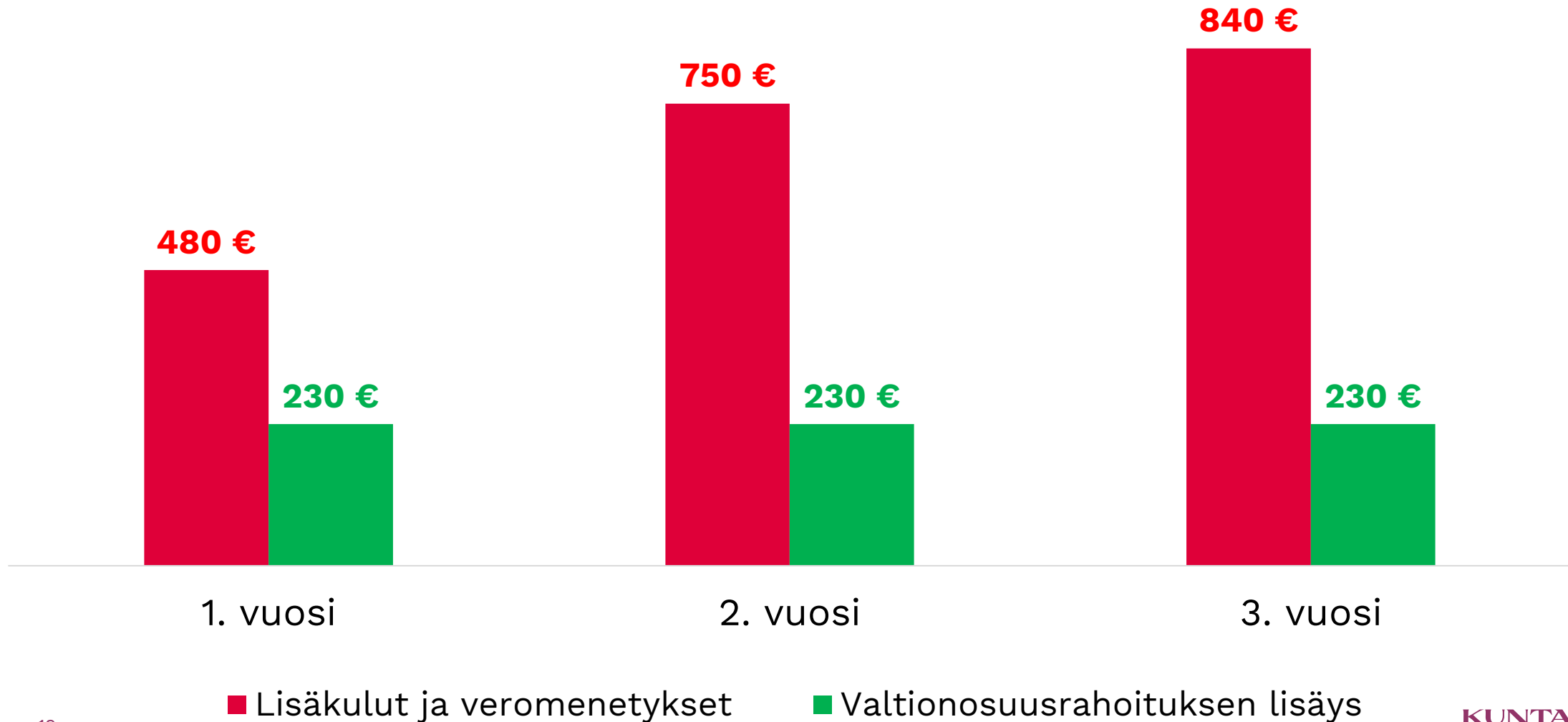
Kuvio: Paljonko kuntien etuuskulut olisivat uuden mallin mukaan olleet?

3. Kannustimet

Miten työttömyys vaikuttaa kuntien talouteen ?

Kulujen ja rahoituksen muutos työttömyyden kasvaessa

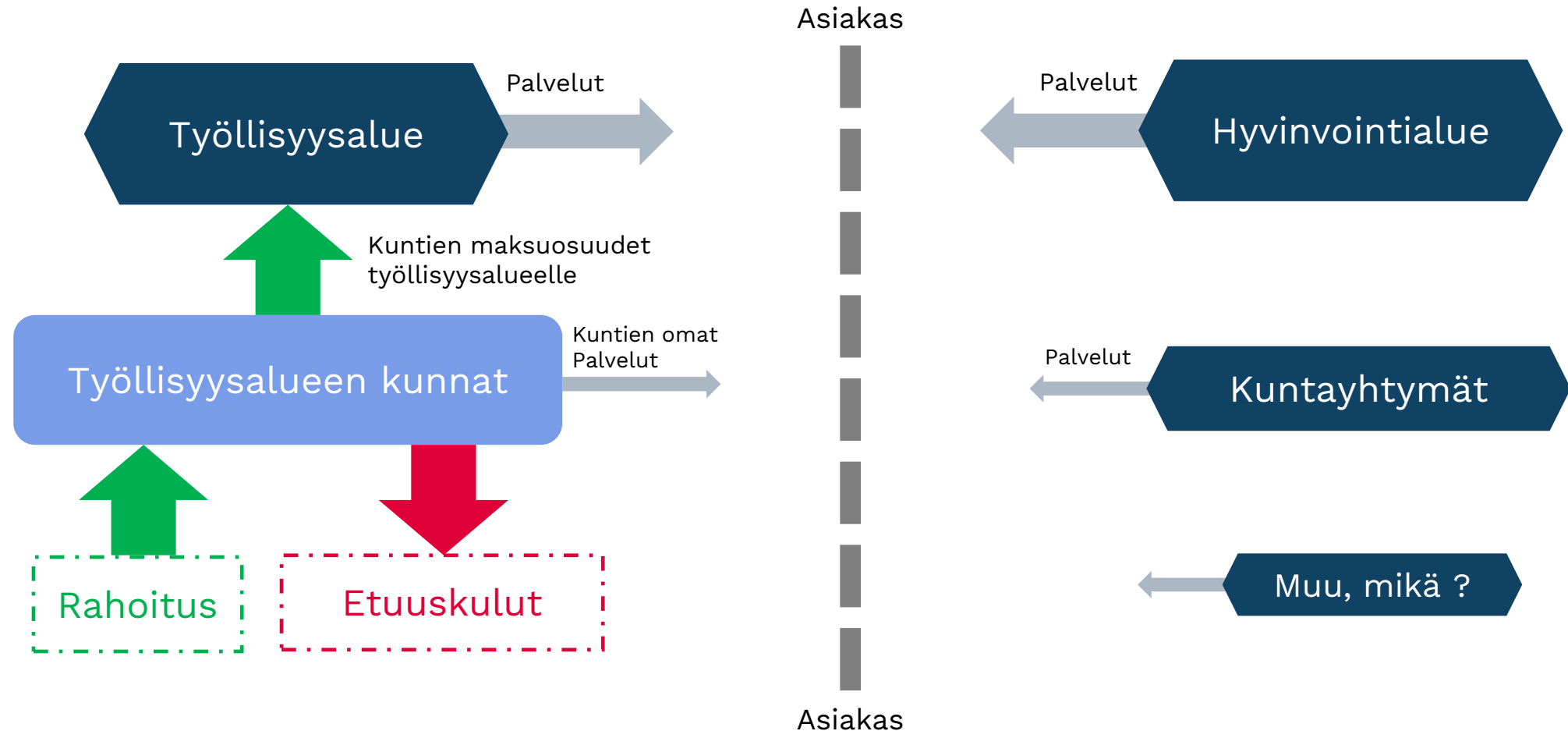

4. Sopimus

Kuntien välinen sopimus ja rahat ?

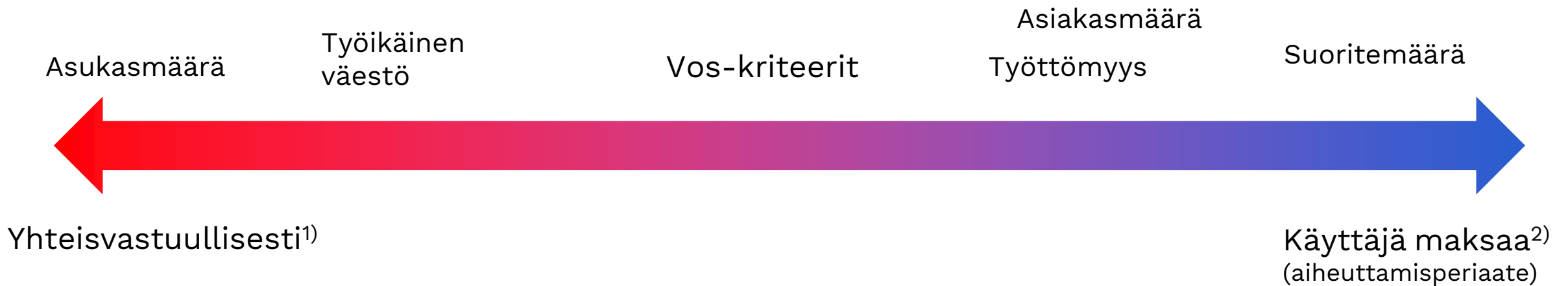
Kuntien välinen sopimus

Kuntien pitää sopia kustannusten ja palvelujen jaosta?

Työttömyyskulujen jakaminen?

Kuka maksaa työttömyyden?

1) Työttömyyden kulut jaetaan työllisyysalueen kuntien kesken "tasan".

2) Käyttäjä tässä tapauksessa viittaa yksittäiseen kuntaan. Eli työttömyyden kulut kohdentuisivat työttömien kotikuntien perusteella.

Hoidetaanko työllisyyttä vai työttömyyttä?

- Kunnan oma rooli TE-kokonaisuudessa:
 - Elinkeinopolitiikka
 - Kunnan investoinnit sekä yksityiset investoinnit kunnan alueelle
 - Hankinnat
 - Työvoimapula ja ammatillinen koulutus

TE-palvelut 2024

Lahden kaupungin TE2024 valmistelu

Milla Bruneau

Lahden kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaoston pj.
Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:n hallituksen pj.

Lähtökohtana Lahden valmistelulle on kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaoston päätös marraskuulta 2022

- 1) Järjestää henkilöasiakkaiden TE-palvelut asukkailleen.
- 2) Tuottaa sopimusperusteisesti Päijät-Hämeen muiden kuntien muodostamalle työllisyysalueelle henkilöasiakkaiden palveluja, kuten esimerkiksi vieraskielisten ja koto-asiakkaiden palvelut työllisyyspalvelujen (TE-palvelu) osalta.
- 3) Tuottaa/hankkii sopimusperusteisesti työnantaja- ja yritysasiakkaiden palveluja Päijät-Hämeen muiden kuntien tai kuntien muodostaman työllisyysalueen kanssa.
- 4) Tuottaa/hankkii sopimusperusteisesti palveluhankintoihin liittyviä asiantuntijapalveluita muiden kuntien tai muiden kuntien muodostaman työllisyysalueen kanssa.
- 5) Selvittää työllisyydenhoitoon liittyvät kaupungin organisaation sisäiset muutostarpeet TE-palveluiden paikallistasolle siirron yhteydessä.

Miten ja miksi tähän ratkaisuun päädyttiin?

- Lahdessa on 12 suurimman kaupungin vertailussa toiseksi suurin työttömyysaste, helmikuu 2023 13,4%.
- Työmarkkinatuen kuntaosuuden piirissä olevista jopa 60% on yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneita.
- Kuntakokeilussa on arvioitu URA-tietojen perusteella, että jopa parilla tuhannella on haasteita työkyvyn kanssa.
- Lahdessa työnhakijoilla matala koulutusaste: tammikuussa 2023 Lahden 13 039 työnhakijasta 82 prosenttia oli perusasteen tai toisen asteen koulutuksen varassa.

Miten ja miksi tähän ratkaisuun päädyttiin?

MUTTA TOISTAALTA

- Lahti on maakunnan suurin kaupunki ja elinvoiman veturi.
- Lahti on maan nuorin yliopistokaupunki ja suurten tapahtumien areena.
- Jotta Lahti voi toimia vahvana veturina maakunnalle, sen on saatava oma työllisyystilanne kestäväälle pohjalle.

Näistä ajatuksista kohti yhteistä valmistelua

Henkilöasiakaspalvelut

Lahti toimii järjestäjänä oman kaupunkinsa työnhakija-asiakkaiden palvelulle.

Palvelumalli suunnitellaan yhdessä toisen työllisyysalueen kanssa niin, että logot ja ulkoinen ilme on yhteneväinen koko Päijät-Hämeen alueella.

Yritys- ja työnantajapalvelut

Työnantaja- ja yrityspalvelut järjestetään sovitusti koko Päijät-Hämeen alueella Lahden ja toisen työllisyysalueen yhteistoiminnassa.

Työnantajia palvellaan yhden luukun periaatteella.

Kotoutumispalvelut

Kuntakokeilussa Lahti tuottaa neljälle muulle kunnalle kotoutumispalvelut. Malli on toiminut hyvin ja myös TE24 uudistuksessa lähtökohtana on maakunnan yhteinen maahanmuutto-ohjelma ja yhteistyö kotoutumispalveluiden osalta KOT24 huomioiden.

Hankintapalvelut

Kaksi eri aluetta tekevät yhteistyötä hankinnoissa sovituin tavoin.

Tänä vuonna on tarkoitus perustaa hankintarengas, jonka kautta pystytään toteuttamaan hankintoja koko maakunnan alueella.

Miltä muuta?

Valmistelun aikana harkitaan, onko jotakin muuta, missä kannattaa hyödyntää koko Päijät-Hämeen aluetta – tai tehdä yhteistyötä jonkun muun työllisyysalueen kanssa, esim. viestintä, kansainväliset rekrytointipalvelut, muutosturva jne.

Visiona #kestäväätyötä:

Lahden kaupungin tavoitteet TE24 uudistukselle

Taloudellinen kestävyys

Palvelut suunnitellaan ja tuotetaan taloudellisesti kestävästi. Vaikuttavat palvelut, sujuvat prosessit ja selkeät vastuut tehostavat palvelua. Oman laadukkaan työn rinnalla käytetään asiakkaan tarpeisiin vastaavia tehokkaita ostopalveluja.

Sosiaalinen kestävyys

Tehokkaalla työllisyydenhoidolla ja ennakkoinnilla pystytään pienentämään työttömyyttä ja vähentämään syrjäytymistä. Samalla tuetaan vieraskielisten sekä Täsmä-työkykyisten osuutta työvoimasta.

Kestävät kumppanuudet

Työnsaannin ja kohtaannon ongelmia ei ratkaista yksin, vaan kestävillä kumppanuuksilla ja yhteisillä tavoitteilla. Työllisyydenhoidon ekosysteemiä ja yhdyspintoja hyödynnetään kestävien työllisyyspalvelujen rakentamisessa.

Kestävää työllisyyttä

#Kestäväätyötä on paitsi brändi myös tavoite: työllisyyspalvelujen toimet ovat vaikuttavia ja asiakkaat löytävät pysyviä ratkaisuja: koulutusta ja työtä. Asiakkaan todellinen tarve ja palvelutarve tunnistetaan ja tarjotaan siihen sopivia ratkaisuja.

Miten valmistelu etenee?

Suuntaa-antava aikataulu muutokselle kolmessa vaiheessa

Valmistelua tehdään yhteistyössä Päijät-Hämeeseen syntyvän toisen työllisyysalueen kanssa.

Lahden elinvoiman rakennuspalikoita

**Yliopistokaupunkistatuksen
vahvistaminen**

**Tapahtumat ja
kestävän urheilun areena**

**Green capital-perintö ja
Kestävä Lahti**

- Mikään organisaatio ei pysty ratkaisemaan työttömyyttä ja kohtaanto-ongelmaa yksin: tarvitaan
 - kestäviä kumppanuuksia,
 - yhteisiä tavoitteita ja
 - yhteisiä toimia.
- TE24 uudistus on kunnille tuhannen taalan paikka tarttua oman alueen elinvoiman haasteisiin: osataanko sitä hyödyntää?
- TE-palvelut tulee upottaa osaksi kunnan laajaa toimintakenttää ja ekosysteemiä.
- Tarvitaan rohkeaa ajattelua ja halua kyseenalaistaa totut toimintatavat.

Kiitos!

Milla Bruneau
milla.bruneau@lh.lahti.fi
0400 408 951

TE-palvelut 2024

Kuntaliiton infotilaisuudet TE-palvelut 2024 -uudistuksesta keskiviikkoisin klo 9–10

8.3. Järjestämisvastuu

15.3. Palvelusuunnittelu

22.3. Rahoitus

29.3. Digiasiat

5.4. Hankinnat

12.4. KOTO2024

19.4. TE-palvelut 2024 -uudistus kuntapäätäjille

26.4. Toimitilat ja omaisuus

25.4. klo 10–12

**Hajanaisesta selviin säveliin
Miten työllisyysalue
muodostuu käytännössä?**

TE-palvelut 2024

Kiitos!